

W dokumencie ograniczono informacje na podstawie art. 5 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902).

Przeprowadzający anonimizację

GŁÓWNY SPECJALISTA

Marcin Czajka

Lubelski Urząd Celno-Skarbowy
w Białej Podlaskiej
21-500 Biała Podlaska
ul. Celników Polskich 21
tel. (83) 344 98 33, 344 97 11
faks (83) 342 76 73

Data wyłączenia:

08.08.2023 r.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.015.03.2019

Podinspektor Krzysztof Maciejewicz
Naczelnik
Lubelskiego Urzędu Celno-Skarbowego
w Białej Podlaskiej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/096 Nadzór nad przywozem spoza UE przesyłek pocztowych i kurierskich o niskich wartościach

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Lubelski Urząd Celno-Skarbowy w Białej Podlaskiej (dalej: LUCS) ul. Celników Polskich 21, 21-500 Biała Podlaska
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Maciejewicz, Naczelnik Lubelskiego Urzędu Celno – Skarbowego w Białej Podlaskiej, od 2 lipca 2019 r. (dalej: Naczelnik) Poprzednio, w okresie objętym kontrolą, funkcję kierownika jednostki pełnili: Waldemar Chomicz od 1 sierpnia 2018 r. do 1 lipca 2019 r. oraz Tomasz Krzewiński od 1 marca 2017 r. do 31 lipca 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Identyfikacja zagrożeń i wdrażanie rozwiązań w celu zwalczania nielegalnego przywozu towarów w przesyłkach o niskich wartościach na obszar celny Unii oraz unikania płacenia należności przywozowych.2. Nadzór nad obrotem przesyłkami pocztowymi o niskich wartościach przywożonymi na obszar celny Unii przez Poczta Polska.3. Nadzór nad obrotem przesyłkami o niskich wartościach przywożonymi na obszar celny Unii przez operatorów pocztowych innych niż operator wyznaczony spoza UE.
Okres objęty kontrolą	2017-2019 (I półrocze) z uwzględnieniem dowodów dotyczących tego okresu, sporządzonych przed i po nim.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
KontrolerKontroler	Aleksandra Koszarek, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/103/2019 z 18.07.2019 r. (akta kontroli str.1-2, 4-6)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Podejmowane w Lubelskim Urzędzie Celno-Skarbowym działania zmierzające do zidentyfikowania zagrożeń związanych z nielegalnym przywozem na obszar celny UE towarów w przesyłkach pocztowych i kurierskich o niskich wartościach oraz problemem unikania płacenia należności przywozowych w tego rodzaju przesyłkach nie były skuteczne. Naczelnik LUCS, ze względu na brak danych i narzędzi systemowych, nie miał możliwości prowadzenia w szerszym zakresie zarówno takiej analizy, jak też celowego typowania przesyłek do kontroli celno-skarbowej oraz ustalania podmiotów, które systematycznie dokonują przywozu towarów w przesyłkach o deklarowanej niskiej wartości.

W latach 2017-2019 (I półrocze), funkcjonariusze LUCS poddali szczegółowej weryfikacji zaledwie 0,003% przestawionych im przesyłek pocztowych nierejestrowanych (z szacunkowo obliczonej ilości [...] ³ takich przesyłek). Weryfikacji poddano natomiast większość (64%) spośród łącznie [...] ⁴ przesyłek rejestrowanych o niskich wartościach. Z uwagi na niezależne od LUCS przyczyny zewnętrzne ⁵ i kalkulację ekonomiczną ⁶, nie podejmowano działań w celu zwiększenia skuteczności i efektywności poboru należności celno-podatkowych od przesyłek o niskich wartościach, w szczególności od przesyłek stanowiących realizację zamówienia wysyłkowego.

Typowanie do kontroli celno-skarbowej przesyłek odbywało się przy użyciu urządzeń RTG i na podstawie osądu funkcjonariusza celno-skarbowego, a w przypadku przesyłek listowych zwykłych nierejestrowanych, również losowo.

W LUCS zostały zapewnione warunki organizacyjne i techniczne wspomagające kontrole celne przedstawianych przesyłek o niskich wartościach.

W kontrolowanej jednostce stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niepodjęciu działań zmierzających do dostosowania treści zawiadomienia o konieczności dokonania zgłoszenia celnego na dokumencie SAD albo drogą elektroniczną do przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym ⁷.

NIK wskazuje ponadto, że w LUCS nie weryfikowano czy przesyłki nierejestrowane są realizowane w wyniku zamówienia internetowego, przyjmując założenie, że są one potencjalnie zwolnione z należności celnych przywozowych i podatkowych. W zakresie przesyłek rejestrowanych zdarzały się z kolei przypadki dopuszczenia do obrotu przesyłek zawierających towary podlegające należnościom podatkowym.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Poczty Polskiej S.A. (przedsiębiorcy).

⁴ Ibidem.

⁵ Np. niesporządzenie przez Węzeł Ekspedycyjno-Rozdzielczy (dalej: WER) wykazów nadawców i odbiorców przesyłek o niskich wartościach.

⁶ Koszt obsługi przesyłki w porównaniu do ustalonych należności.

⁷ Dz. U. poz. 1293, dalej: rozporządzenie w sprawie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Identyfikacja zagrożeń i wdrażanie rozwiązań w celu zwalczania nielegalnego przywozu towarów w przesyłkach pocztowych o niskich wartościach na obszar celny Unii Europejskiej oraz unikania płacenia należności przywozowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Zadania związane z: działalnością analityczną, prognostyczną, badawczą oraz analizą ryzyka dotyczącą zjawisk występujących w obszarze właściwości KAS; pozyskiwaniem, rejestrowaniem, przetwarzaniem i dystrybucją informacji niezbędnych do zarządzania ryzykiem zewnętrznym; zarządzaniem ryzykiem w obrocie międzynarodowym, gromadzeniem, przetwarzaniem i analizowaniem dostępnych informacji dla potrzeb typowania podmiotów do kontroli; identyfikowaniem i monitorowaniem obszarów zagrożonych; opracowaniem kryteriów typowania podmiotów do kontroli zostały przypisane w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Celno – Skarbowego w Białej Podlaskiej⁹ do zadań Działu Procedur Kontroli i Organizacji Odpraw w Przejściach Granicznych (dalej: CGP) oraz Działu Analizy Ryzyka i Wymiany Informacji Międzynarodowej w Lublinie (dalej: CKA). W kontrolowanym okresie nie podjęto kompleksowej działalności analitycznej, prognostycznej i badawczej w zakresie nielegalnego przywozu towarów w przesyłkach pocztowych i kurierskich o niskich wartościach. LUCS nie posiadał służących analizie ryzyka i typowaniu podmiotów do kontroli baz danych obejmujących np. nadawców i odbiorców przesyłek, kraj wysyłki i przeznaczenia oraz informacje o deklarowanym towarze.

W wyjaśnieniach, były naczelnik LUCS Waldemar Chomicz podał, że zarówno Ministerstwo Finansów, jak i Izba Administracji Skarbowej w Lublinie, nie wydały wytycznych oraz poleceń wskazujących na ryzyka w przedmiotowym zakresie. W trakcie tworzenia Oddziału Celnego Pocztowego w Lublinie (dalej: OCP) w dokumencie pn. „Podstawowe założenia funkcjonalno-użytkowe dla komórki odpraw celnych przesyłek pocztowych przy wydziale ekspedycyjno - rozdzielczym w Lublinie”, opracowanym przez Poczta Polska, Izbę Administracji Skarbowej w Lublinie i LUCS, wskazano na dynamicznie rozwijający się obrót przesyłek pocztowych z Chińskiej Republiki Ludowej oraz ryzyko błędnego oszacowania ilości przesyłek podlegających należnościom celno-podatkowym i przesyłek podlegających ograniczeniom pozataryfowym. W konsekwencji wzrost ilości przesyłek nie podlegających zwolnieniom celno-podatkowym będzie powodować większe potrzeby w zakresie etatów, pomieszczeń biurowych, wyposażenia, powierzchni archiwum. Ponadto podał, że zgodnie z art. 51 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług¹⁰, zwolnienia z należności podatkowych nie stosuje się w przypadku zamówienia wysyłkowego. Gdyby nawet udało się wytypować do kontroli przesyłkę będącą wynikiem zamówienia wysyłkowego (internetowego) pojawia się problem natury technicznej związany z wystawianiem bardzo dużej liczby dokumentów potwierdzających dokonanie zgłoszenia celnego (dalej: DPDZC).

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Załącznik nr 2 do Zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Lublinie z 3 marca 2017 r., nr 2 ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 2174, ze zm., dalej: ustawa o VAT.

Kierownik CGP wyjaśnił, że działalność analityczna, prognostyczna i badawcza w obszarze unikania płacenia należności przywozowych w przesyłkach pocztowych i kurierskich o niskich wartościach, sensu stricto w oparciu o dane zawarte w bazach danych nie była prowadzona, gdyż:

- OCP obsługujący przywóz przesyłek pocztowych z krajów trzecich został utworzony w listopadzie 2018 r. - jest to nowy obszar działalności, który do tej pory nie występował we właściwości LUCS,

- obrót pocztowy przesyłek o niskich wartościach (zwykle przesyłki listowe do 2 kg) jest nierejestrowany.

Ponadto wyjaśnił, że w OCP przesyłki pocztowe podlegają monitorowaniu w trakcie ich zgłoszenia do odprawy celnej. Informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach, głównie w zakresie naruszenia praw własności intelektualnej, rejestrowane są w systemie ZISAR. Każda informacja poddawana jest ocenie przez analityków w CGP. W systemie ZISAR zostało zarejestrowanych 29 takich informacji. Informacje rejestrowane w systemie ZISAR podlegały wstępnej weryfikacji i jeśli brak było danych nominalnych¹¹ lub wstępnie oceniono ryzyko jako bardzo niskie, informacja taka była archiwizowana bez przekazywania do analityka w celu analizy szczegółowej (takiej procedurze podlegało 18 z 29 zarejestrowanych informacji). W pozostałych przypadkach informacje OCP, po wstępnej ocenie przez dyspozytora, były przekazywane do analityka celem oceny ryzyka. Przedmiotowe informacje były analizowane pod kątem następstw niefiskalnych oraz prawdopodobieństwa ponownego wystąpienia ryzyka w danym obszarze w powiązaniu z nadawcą, odbiorcą i towarem. W stosunku do wszystkich informacji ryzyko oceniono jako niskie i zostały one przekazane do archiwizacji. Dodał, że skuteczne przeprowadzenie analizy ryzyka wymaga źródła danych, w tym przypadku zawierającego dane odbiorcy, nadawcy, kraju wysyłki i przeznaczenia, o towarze i jego wartości, a takie dane nie są rejestrowane przez Poczta Polską. Tym samym, danych tych nie posiada również Służba Celno-Skarbowa. Spowodowane jest to m.in. skalą obrotu przesyłek o niskiej wartości – w OCP dziennie przedstawianych jest około [...]¹² przesyłek. Konieczność rejestrowania tego typu obrotu wiązałaby się ze znacznym zwiększeniem etatowym oddziału celnego (średni czas potrzebny na obsługę jednego dokumentu DPDZC przez jednego funkcjonariusza to ok. 30 min.).

Kierownik CKA wyjaśnił, że brak działalności analitycznej, prognostycznej i badawczej w zakresie unikania płacenia należności przywozowych w przesyłkach pocztowych i kurierskich o niskich wartościach wynika z nierejestrowania tego typu obrotu. Natomiast do przeprowadzenia analizy ryzyka niezbędne są dane podmiotowe (dane odbiorcy) i przedmiotowe (dotyczące towaru i jego wartości). CKA nie posiadał takich danych.

(akta kontroli str. 70-74, 636-637, 640-642, 1409-1416)

1.2. LUCS podjął działalność analityczną w ramach operacji POSTBOX II¹³. W związku z jej realizacją, w LUCS opracowane zostały profile ryzyka dla siedmiu kategorii importowanych towarów (suplementów diety, gatunków chronionych, narkotyków, odzieży i obuwia, telefonów komórkowych i akcesoriów, części

¹¹ To m.in. dane o osobach, firmach, towarach.

¹² Wylączone informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.). Wylączenie dokonane przez NIK w interesie Poczty Polskiej S.A. (przedsiębiorcy).

¹³ Operacja organizowana przez belgijską administrację celną i OLAF, której celem było zwalczanie nielegalnego obrotu towarami (w szczególności CITES i produktami podrobionymi) w przesyłkach pocztowych i kurierskich, odbywająca się od 11 do 24 marca 2019 r. (w fazie operacyjnej). Izba Administracji Skarbowej w Lublinie była koordynatorem akcji na szczeblu krajowym, natomiast pracami kierował Zespół ds. koordynacji powołany decyzją Naczelnika Lubelskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Białej Podlaskiej z 20 lutego 2019 r., nr 2/2019.

samochodowych, zegarków naręcznych). Profile ryzyka zostały sporządzone w oparciu o:

- a) dane zebrane wśród koordynatorów regionalnych¹⁴ operacji POSTBOX II, obejmujące informacje uzyskane w toku kontroli, czynności analitycznych lub dochodzeniowych w okresie od 1 grudnia 2018 r. do 28 lutego 2019 r. i dotyczące:
- kraju nadania/pochodzenia/przeznaczenia przesyłek,
 - adresów portali internetowych i e-mail,
 - adresów i nazw nadawcy,
 - opisów towaru deklarowanego i rzeczywistego,
 - zapakowania przesyłki oraz czy była rejestrowana;
- b) przekazane przez Opolski Urząd Celno-Skarbowy w Opolu raporty z analiz ryzyka zagrożeń związanych z obrotem towarowym na rynku krajowym realizowanym w oparciu o internetowe portale aukcyjne nowych telefonów komórkowych oraz zagrożeń związanych z wprowadzeniem towarów na obszar celny Wspólnoty przez podmioty oferujące do sprzedaży towary w sieci Internet z wykorzystaniem modelu sprzedaży dropshipping.

(akta kontroli str. 76-77, 411-487, 630)

1.3. OCP Lubelskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Białej Podlaskiej został utworzony 16 listopada 2018 r.¹⁵. Do zadań OCP¹⁶ należało m.in. prowadzenie spraw z zakresu organizacji działu; monitorowanie kontroli celnych bezpośrednich, w tym zatwierdzanie wykonanych kontroli celnych na potrzeby wymaganych progów; obsługa zgłoszeń celnych, zgłoszeń powrotnego wywozu powiadomień o powrotnym wywozie i deklaracji skróconych; obejmowanie towarów wnioskowaną procedurą celną oraz określanie kwoty długu celnego; potwierdzanie dokumentów zamykających procedurę tranzytu; kontrola celno-skarbowa warunków i wymogów określonych w przepisach odrębnych dotyczących przywozu i wywozu towarów; obsługa urzędzeń RTG.

Potrzeby kadrowe Oddziału Celnego Poczтового, w trakcie jego tworzenia, były określane w następujący sposób:

- a) w listopadzie 2017 r. - w związku z wnioskiem Poczty Polskiej S.A. do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej o zapewnienie miejsca odpraw celnych w Węźle Ekspedycyjno-Rozdzielczym w Lublinie (dalej: WER Lublin) -określono¹⁷ liczbę funkcjonariuszy niezbędnych do obsługi i kontroli przesyłek pocztowych na 85 osób. Założono przy tym, że liczba przesyłek obsługiwanych przez nowoutworzony oddział celny pocztowy wyniesie ok. 60 000 dziennie [...]18. Przy określaniu liczby funkcjonariuszy uwzględniono także liczbę etatów w poszczególnych placówkach Krajowej Administracji Skarbowej zlokalizowanych przy urzędach pocztowych w Zabrzu i Warszawie dokonujących wymiany poczty z zagranicą.
- b) w styczniu 2018 r. przyjęto¹⁹, że tworzenie OCP odbędzie się w trzech etapach:
- I etap realizowany zasobami kadrowymi ówczesnego Oddziału Celnego w Lublinie [...]20,

¹⁴ Funkcjonujących w Izbach Administracji Skarbowych w 15 województwach.

¹⁵ Zarządzenie nr 62/2018 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Lublinie z 16 listopada 2018 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Lubelskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Białej Podlaskiej.

¹⁶ Określonych w Regulaminie Organizacyjnym Lubelskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Białej Podlaskiej - załącznik do Zarządzenia nr 62/2018 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Lublinie z 16 listopada 2018 r.

¹⁷ Opracowanie przygotowane przez Lubelski Urząd Celno – Skarbowy w Białej Podlaskiej 20 listopada 2017 r.

¹⁸ Wylączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.). Wylączenie dokonane przez NIK w interesie Poczty Polskiej S.A. (przedsiębiorcy).

¹⁹ Opracowanie przygotowane przez Izbę Administracji Skarbowej w Lublinie 18 stycznia 2018 r.

²⁰ Wylączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o

- II i III etap (realizowany przez utworzony OCP) [...] ²¹. Łączna liczba (założenia etatowe dla II i III etapu) oszacowanych potrzeb kadrowych wyniosła 119 etatów ²².

c) w październiku 2018 r., w uzasadnieniu przyczyn i potrzeb przyjęcia projektu zmiany rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 lutego 2017 r. w sprawie urzędów celno-skarbowych oraz podległych im oddziałów celnych, w których są dokonywane czynności przewidziane przepisami prawa celnego w zależności od rodzaju towarów lub procedur celnych, którymi mogą być obejmowane towary ²³, Ministerstwo Finansów przewidziało, że w utworzonym oddziale celnym pocztowym zatrudnionych zostanie 35 funkcjonariuszy. W powyżej przywołanym uzasadnieniu projektu zmiany rozporządzenia wskazano, że w planach finansowych na 2018 r. i lata następne uwzględnione zostały koszty zatrudnienia funkcjonariuszy oraz koszty inwestycyjne związane z utworzeniem oddziału. Bieżące koszty funkcjonowania będą finansowane w ramach planu finansowego Izby Administracji Skarbowej w Lublinie, którego wysokość nie ulegnie zmianie.

Według stanu na dzień 1 sierpnia 2019 r., w OCP służbę pełniło 37 funkcjonariuszy ²⁴ oraz jeden pracownik cywilny.

(akta kontroli str. 8-47, 70-73, 540-549, 650-660)

Naczelnik wyjaśnił, że rozbieżności w planowanych potrzebach kadrowych tworzonego oddziału celnego pocztowego (wynoszących pierwotnie 85 etatów a następnie 119), wynikają z różnej metodologii ich liczenia. Liczbę 85 etatów przyjęto na podstawie porównania obsady kadrowej w innych oddziałach celnych pocztowych oraz szacunkowej ilości przesyłek, z kolei 119 etatów przyjęto w oparciu o arkusze etatyzacyjne wprowadzone w Służbie Celnej celem określenia potrzeb kadrowych w poszczególnych komórkach. Dodał, że nie posiada informacji na temat przyjęcia w toku prac analitycznych dotyczących zmiany rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 lutego 2017 r. w sprawie urzędów celno-skarbowych oraz podległych im oddziałów celnych, liczby 35 etatów.

Naczelnik podał, że obecna obsada kadrowa OCP jest wystarczająca i na płynność dokonywanych odpraw nie wpłynie negatywnie sezonowy (listopad-maj) wzrost liczby przesyłek oraz ewentualny wzrost liczby przesyłek związany z pozyskaniem przez Poczta Polską nowego kontrahenta. Dodał, że przepisy rozporządzenia w sprawie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym nie są dostosowane do masowej skali handlu wysyłkowego i konieczność wystawienia DPDZC dla każdej przesyłki nie pozwala na dokonywanie odpraw celnych z naliczeniem należności celno-podatkowych dla wszystkich przesyłek związanych ze sprzedażą wysyłkową. Dodał, że w OCP, podobnie jak w innych oddziałach celnych pocztowych w kraju, organizacja pracy ukierunkowana jest na prawidłowe obsłużenie DPDZC dla przesyłek o wartości powyżej 22 euro (obecnie podjęto próbę obniżenia progu do 10 euro). Ponadto dodał, że na wielkość obsady kadrowej może wpłynąć planowane wprowadzenie w 2021 r. gruntownych zmian w przepisach dotyczących odprawy celnej przesyłek pocztowych, ale nie są mu znane szczegóły rozwiązań w tym zakresie.

(akta kontroli str. 1570-1580)

1.4. Problemy związane z obrotem przesyłkami pocztowymi o niskich wartościach wskazywane przez OCP dotyczyły:

zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Poczty Polskiej S.A. (przedsiębiorcy).

²¹ Ibidem.

²² W tym trzy etaty dla pracowników sekcji ogólnej oraz po jednym dla kierownika OCP i jego zastępcy.

²³ Dz. U. z 2019 r. poz. 130.

²⁴ W tym trzech przebywało na długotrwących zwolnieniach.

- trudności interpretacyjnych²⁵ dotyczących przepisów art. 52 ust. 1 i 3 ustawy o VAT, w związku z art. 26 ust. 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1186/2009 z dnia 16 listopada 2009 r. ustanawiającego wspólnotowy system zwolnień celnych²⁶;
- określenia wartości towarów znajdujących się w przesyłce pocztowej.

W związku z niestabilnymi dostawami przesyłek podlegających kontroli celnej, Zastępca Naczelnika LUCS oraz kierownik OCP uczestniczyli w rozmowach i spotkaniach dotyczących rozwoju współpracy Poczty Polskiej S.A. z nowym chińskim operatorem logistycznym w WER Lublin. W trakcie spotkań podniesiono, że na obniżenie płynności i szybkości obsługi przesyłek pocztowych wpływa niewiarygodność (niezetelność) danych umieszczanych przez nadawcę i operatora na etykietach i wykazach zdawczych.

Ponadto Kierownik OCP, w związku z wysokimi temperaturami występującymi w czerwcu 2019 r., zwrócił się do Poczty Polskiej S.A. o poprawę sprawności instalacji wentylacyjnej oraz podłączenie przenośnych klimatyzatorów albo budowę instalacji klimatyzacyjnej w pomieszczeniach, w których służbę pełni funkcjonariusze celno-skarbowi oraz pracownicy OCP.

(akta kontroli str.73-76, 168-193)

1.5. W LUCS nie analizowano zagadnień dotyczących zwiększenia efektywności poboru należności przywozowych związanych z obrotem przesyłkami o niskich wartościach w kontekście optymalizacji kosztów funkcjonowania UCS.

(akta kontroli str. 73-76)

1.6. W LUCS obowiązywało Porozumienie z 10 stycznia 2019 r. zawarte pomiędzy Dyrektorem Izby Administracji Skarbowej w Lublinie, a Lubelskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Lublinie, Komendantem Wojewódzkim Policji w Lublinie, Prokuratorem Prokuratury Okręgowej w Lublinie, Prokuratorem Prokuratury Okręgowej w Zamościu, Komendantem Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie i Wojewódzkim Inspektorem Farmaceutycznym w Lublinie o współpracy w celu sprawnego i skutecznego wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. W ramach Porozumienia utworzony został zintegrowany system przeciwdziałania zagrożeniom wywołanym przez nowe substancje psychoaktywne oraz środki zastępcze obejmujący dwa integralne elementy: wczesne rozpoznanie i ostrzeżenie o zagrożeniach (w tym m.in. przekazywanie w zakresie niezbędnym dla realizacji ustawowych obowiązków stron Porozumienia posiadanych przez nie informacji o obecności stwierdzonych nowych substancjach psychoaktywnych i środkach zastępczych w zabezpieczonych do badań laboratoryjnych produktach lub materiale biologicznym) oraz wczesne i szybkie reagowanie (w tym m.in. wymianę informacji oraz podejmowanie działań w przypadku stwierdzenia przywozu na terytorium Polski środków zastępczych). Do końca czerwca 2019 r. LUCS dwukrotnie powiadomił²⁷ strony Porozumienia o ujawnionych w przesyłkach pocztowych nowych substancjach psychoaktywnych i psychotropowych.

Naczelnik LUCS zawarł 26 marca 2019 r. Porozumienie w sprawie współpracy Służby Celno-Skarbowej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Poczty Polskiej S.A. przy kontroli produktów pochodzenia zwierzęcego, przywożonych na obszar Unii Europejskiej z krajów trzecich w przesyłkach pocztowych, przeznaczonych do indywidualnego spożycia. Celem porozumienia, stosownie do przepisów ustawy

²⁵ Wątpliwości interpretacyjne dotyczyły tego, czy wskazane w art. 26 ust. 1 WSZC zwolnienie ma zastosowanie dla łącznej wartości towarów w przesyłce, czy odrębnie dla wartości każdego towaru znajdującego się przesyłce skierowanej od osoby fizycznej do osoby fizycznej.

²⁶ Dz. Urz. UE L 324 z 10.12.2009 r., dalej: WSZC.

²⁷ W marcu i kwietniu 2019 r.

z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej²⁸, rozporządzenia Komisji (WE) nr 206/2009 z dnia 5 marca 2009 r. w sprawie wprowadzenia do wspólnoty osobistych przesyłek produktów pochodzenia zwierzęcego i zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 136/2004²⁹, było niedopuszczenie przez funkcjonariuszy służby celno-skarbowej do przywozu produktów pochodzenia zwierzęcego przesyłanych z krajów trzecich w przesyłkach pocztowych i niespełniających wymagań przywozowych, poprzez ich konfiskatę i umieszczenie w odpowiednim oznakowanym urządzeniu chłodniczym. W OCP dokonano jednego zajęcia³⁰ zawartości przesyłki pocztowej zawierającej produkty pochodzenia zwierzęcego, poddanej następnie utylizacji.

(akta kontroli str. 76-106, 586-600, 644-649)

1.7. W OCP od stycznia 2019 r. przeprowadzono kontrole przesiewowe przesyłek nierejestrowanych z losowo wybranych worków nadanych w krajach, z których przesyłki nie były dotychczas w ten sposób kontrolowane lub z krajów, z których od kontroli przesyłek upłynął najdłuższy czas. W maju 2019 r.³¹ kontroli przesiewowej poddano 4 761 przesyłek³² (25 worków z przesyłkami na [...]³³ przedstawionych), wszystkie zostały skontrolowane przy użyciu urządzenia RTG, przeprowadzono 511 rewizji. W wyniku kontroli jedną przesyłkę zatrzymano i skierowano do magazynu celno-pocztowego, 12 przekazano do innych oddziałów celnych pocztowych.

(akta kontroli str. 610-612, 1275-1289, 1546-1547)

1.8. Liczba przeprowadzonych przez Naczelnika LUCS³⁴ kontroli z udziałem innych służb w celu zwalczania zjawiska nielegalnego importu towarów w przesyłkach pocztowych i kurierskich z krajów trzecich wyniosła:

- w 2017 r. – pięć, w tym w I półroczu 2017 r. – jedna,
- w 2018 r. sześć, w tym w I półroczu 2018 r. – dwie,
- w I półroczu 2019 r. - dwie.

W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Liczba przeprowadzonych samodzielnych kontroli w tym zakresie wyniosła:

- w 2017 r. – 11³⁵, w tym w I półroczu 2017 r. – osiem, w wyniku kontroli nie stwierdzono naruszenia prawa celnego;
- w 2018 r. – 43³⁶, w tym w I półroczu 2018 r. – 24. W wyniku kontroli stwierdzono jeden przypadek naruszenia prawa celnego (2,3%), ustalone należności celno-podatkowe wyniosły 28 502 zł;
- w 2018 r. (w grudniu³⁷) - 645 (643 w odniesieniu do przesyłek rejestrowanych i dwie do przesyłek nierejestrowanych z około [...]³⁸³⁹ przesyłek, w tym [...]⁴⁰

²⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 260.

²⁹ Dz. Urz. UE L 77/1 z 24.03.2009 r.

³⁰ W styczniu 2019 r.

³¹ Ustalono na podstawie zapisów z Elektronicznej Książki Służby.

³² Nadanych w Chinach, Filipinach, Kambodży i Turcji.

³³ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Poczty Polskiej S.A. (przedsiębiorcy).

³⁴ Wszystkie przeprowadzono w Oddziale Celnym w Koroszczynie. Kontrole nie były związane z procedurą dopuszczenia przesyłek pocztowych do obrotu.

³⁵ Przeprowadzone w Oddziale Celnym w Koroszczynie.

³⁶ W Oddziale Celnym w Koroszczynie 35 i osiem w Oddziale Celnym w Sławatyczach, w tym w I półroczu 2018 r. odpowiednio – 16 i osiem. Celem przeprowadzanych kontroli było sprawdzenie zgodności przewożonych towarów z przedstawianymi dokumentami celnymi oraz weryfikacja towarów przewożonych przez kierowców pojazdów.

³⁷ Przeprowadzonych w OCP.

³⁸ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Poczty Polskiej S.A. (przedsiębiorcy).

przesyłki rejestrowane, przedłożonych w OCP). W wyniku kontroli, w czterech przypadkach stwierdzono naruszenie prawa celnego, w tym, w jednym przypadku dotyczyło to przesyłki nierejestrowanej, w trzech - rejestrowanych (odpowiednio 50% i 0,5%);

- w I półroczu 2019 r. – 16⁴¹,

- w 2019 r. (I półroczu⁴²) – 4 844 (4 694 w odniesieniu do przesyłek rejestrowanych i 150 do przesyłek nierejestrowanych z około [...] ⁴³44, w tym [...] ⁴⁵ przesyłek rejestrowanych przedłożonych w OCP). W stosunku do 271 przesyłek stwierdzono naruszenie prawa celnego, w tym w 25 przypadkach dotyczyło to przesyłek nierejestrowanych, w 246 – rejestrowanych (odpowiednio 17% oraz 6%).

(akta kontroli str. 698, 781, 820, 1562)

1.9. W całym okresie objętym kontrolą na terenie właściwości LUCS nie były zgłaszane do procedury dopuszczenia do obrotu przesyłki o niskich wartościach przywożone na obszar celny Unii Europejskiej przez innych operatorów niż operator wyznaczony (przesyłki kurierskie).

(akta kontroli str. 664, 669, 671-682, 704, 729, 748, 761, 765, 795, 808-817)

1.10. W grudniu 2018 r. (powstanie OCP) liczba przesyłek o niskich wartościach przywożonych przez Poczta Polska SA i przestawionych Naczelnikowi LUCS wynosiła około [...] ⁴⁶ (przesyłki rejestrowane, a także nierejestrowane), w tym z należnościami celno – podatkowymi⁴⁷ – 257⁴⁸.

W I półroczu 2019 r. – w przedziale od [...] ⁴⁹, w tym z należnościami celno-podatkowymi – 3 169⁵⁰.

Przesyłki pocztowe z należnościami celno-podatkowymi przedstawione Naczelnikowi LUCS przez Poczta Polska SA stanowiły szacunkowo 0,06% wszystkich przesyłek o niskich wartościach.

(akta kontroli str. 775)

1.11. Pracownicy WER Lublin przedstawiali funkcjonariuszom OCP oddzielnie przesyłki pocztowe rejestrowane i nierejestrowane (bez ich podziału uwzględniającego deklarowane wartości przesyłek, tj. do 22 euro i do 150 euro).

Przesyłki rejestrowane co do zasady były poddawane badaniu skanerem RTG (87% przedstawionych przesyłek rejestrowanych). Jeśli obraz RTG nie pozwalał na jednoznaczne zweryfikowanie zawartości były one poddawane rewizji celnej. Większość przedstawionych przesyłek rejestrowanych (73% w grudniu 2018 r. i 63% w I półroczu 2019 r.) została zatrzymana i skierowana do magazynu celno-

³⁹ [...] – Ibidem.

⁴⁰ Ibidem.

⁴¹ Przeprowadzonych w Oddziale Celnym w Koroszczynie.

⁴² Przeprowadzonych w OCP

⁴³ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Poczty Polskiej S.A. (przedsiębiorcy).

⁴⁴ Patrz przypis 37. Liczba przesyłek nierejestrowanych jest wyrażona szacunkowo i uzależniona jest od średniej liczby przesyłek w worku.

⁴⁵ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Poczty Polskiej S.A. (przedsiębiorcy).

⁴⁶ Ibidem.

⁴⁷ Przesyłki o wartości do 150 euro, o których mowa w art. 23 WSZC.

⁴⁸ Liczba dokumentów DPDZC i SAD dla przesyłek o wartości do 150 euro.

⁴⁹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Poczty Polskiej S.A. (przedsiębiorcy).

⁵⁰ Jak przypis nr 48.

pocztowego⁵¹, m.in. w celu szczegółowej weryfikacji, w tym w zakresie należności celno-podatkowych i wystawienia (obsługi) dokumentów potwierdzających dokonanie zgłoszenia celnego. Typowanie przesyłek do szczegółowej kontroli odbywało się głównie przy wykorzystaniu skanera RTG i na podstawie osądu funkcjonariusza celno-skarbowego.

Przesyłki nierejestrowane, po zdjęciu zamknięć i wysypaniu zawartości worka na stół, podlegały kontroli dokonywanej w sposób manualny, tj. funkcjonariusze dłońmi sprawdzali zawartość znajdującą się w zamkniętej przesyłce, zapoznając się jednocześnie z etykietami umieszczonymi na tych przesyłkach. W przypadku, gdy przy stole pracowało dwóch funkcjonariuszy celno-skarbowych, w ten sposób kontrolowanych było około 80% wyłożonych przesyłek, gdy jeden – około 40%. W okresie od grudnia 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. około 0,4% przedstawionych przesyłek nierejestrowanych zostało poddane badaniu skanerem RTG. Przesyłki typowane były do szczegółowej kontroli także losowo i na podstawie osądu funkcjonariusza celno-skarbowego. We wskazanym okresie około 0,003% przesyłek nierejestrowanych zostało zatrzymanych i skierowanych do magazynu celno-pocztowego, m.in. w celu szczegółowej weryfikacji, w tym w zakresie należności celno-podatkowych.

Do typowania przedstawionych przez WER Lublin przesyłek pocztowych do kontroli celno-skarbowych nie wykorzystywano danych z systemów teleinformatycznych oraz nie typowano przesyłek do kontroli przy użyciu psów służbowych. Wszystkie zatrzymane w magazynie celno-pocztowym przesyłki o niskiej wartości zostały poddane kontroli prawidłowości danych (kontrola dokumentów), a w czterech przypadkach przesyłek rejestrowanych pobrano próbki.

Należności celno-podatkowe były obliczane w oparciu o informacje i dokumenty od odbiorców przesyłek uzyskane w wyniku wysyłanych zawiadomień o nadejściu przesyłki i obowiązku dostarczenia dokumentów. Deklaracje na etykietach dotyczące wartości przesyłki nie były - co do zasady - uznawane za wiarygodne bez weryfikacji przez funkcjonariusza i porównania z nadesłanymi dokumentami.

Kwota naliczonych i wpłaconych należności celnych i podatkowych⁵² od przesyłek o niskich wartościach wyniosła odpowiednio:

- 2018 r. (w grudniu)- 41 342 zł i 25 424 zł,
- 2019 r. (I półrocze) 461 003 zł i 459 490 zł.

(akta kontroli str. 1559-1562)

W okresie od grudnia 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. 2% przesyłek pocztowych zatrzymanych do kontroli w magazynie celno-pocztowym (łącznie 105 przesyłek) zostało niedopuszczonych do obrotu na obszarze celnym UE. Z tego 93 przesyłki (89%) były przesyłkami nierejestrowanymi i 12 (11%) rejestrowanymi. Wśród towarów zatrzymanych dominowały towary, w stosunku do których podejrzewano naruszenie własności intelektualnej⁵³, a także objęte zakazem lub ograniczeniem przywozu⁵⁴.

(akta kontroli str. 777, 786)

1.12. W toku kontroli, na próbie losowo wybranych 30 DPDZC ustalono, że zadeklarowana wartość towarów we wszystkich przesyłkach została zaniżona,

⁵¹ Do magazynu celno-pocztowego kierowane były przesyłki, które następnie były: objęte procedurą dopuszczenia do obrotu po uiszczeniu należności przywozowych i podatkowych albo objęte inną procedurą celną (np. tranzytu) albo zwrócone do nadawcy albo zatrzymane do postępowania albo dopuszczone do obrotu bez należności przywozowych i podatkowych.

⁵² Na podstawie dokumentów potwierdzających dokonanie zgłoszenia celnego – obrót pocztowy (przywóz) oraz jednolitych dokumentów administracyjnych SAD.

⁵³ Dotyczyło to np. znanych producentów odzieży, obuwia, zegarków, okularów, torebek (Adidas, Puma, Nike, Ray-Ban, Tommy Hilfiger, Louis Vuitton, Lacoste).

⁵⁴ Narkotyki, e-papierosy, broń (kastety), farmaceutyki.

a w przypadku 12 przesyłek opis towaru na deklaracji celnej był niezgodny z faktyczną zawartością przesyłki. W 21 przesyłkach zadeklarowana wartość towarów nie przekraczała 22 euro (bez należności celno-podatkowych). Ustalona przez funkcjonariuszy celno-skarbowych wartość towarów we wszystkich 30 przesyłkach, w oparciu o rzuty ekranowe zakupu oraz potwierdzenia płatności, wyniosła 9 869 zł, wobec 2 825,37 zł zadeklarowanych. Kwota ustalonych przez Naczelnika LUCS należności celnych i podatkowych dla tych 30 przesyłek wyniosła 2 277 zł. We wszystkich przypadkach, funkcjonariusze celno-skarbowi dokonali prześwietleń przesyłek urządzeniem RTG, w pięciu przypadkach dokonali rewizji celnej oraz skontrolowali dokumenty dotyczące wszystkich 30 przesyłek.

Kierownik OCP podał, że głównym problemem związanym z ustaleniem wartości towarów jest pozyskanie od odbiorców informacji dotyczących importowanego towaru, jego rodzaju, wartości oraz ilości, a także pojawiający się na platformach e-commerce zróżnicowany i rozbudowany system rabatów, zniżek i tzw. oszczędności. System ten ewoluuje i wymaga żmudnego analizowania poszczególnych przypadków w celu ustalenia wartości transakcyjnej.

(akta kontroli str. 1405-1406, 1427-1431, 1451-1454)

1.13. Na próbie losowo wybranych dokumentacji 30 przypadków, w których towary w przesyłkach pocztowych nie zostały dopuszczone do obrotu na obszarze celnym UE ustalono, że przyczyną zatrzymania towarów był zakaz (11) lub ograniczenie (8) przywozu oraz podejrzenie naruszenia własności intelektualnej (11). Wszystkie zatrzymane przesyłki zostały przeskanowane przy użyciu urządzenia RTG i dokonano kontroli dokumentów, w dwóch przypadkach użyto spektrometru, w 26 przypadkach przeprowadzono rewizję. Typowanie do kontroli odbywało się na podstawie osądu funkcjonariusza.

(akta kontroli str.1445-1447)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Naczelnik LUCS w ograniczonym zakresie prowadził działalność analityczną związaną ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dotyczącymi przywozu towarów o niskich wartościach w przesyłkach pocztowych i kurierskich. Była ona prowadzona na podstawie ogólnych wytycznych Ministerstwa Finansów, dotyczących zarządzania procesem analitycznym i pomimo wzrostu liczby przesyłek pocztowych o niskich wartościach nie uwzględniała specyfiki obrotu tymi przesyłkami. Przyczyną niedokonywania pogłębionych analiz był brak danych i narzędzi systemowych uniemożliwiający prowadzenie analizy ryzyka w zakresie unikania płacenia należności przywozowych, celowego typowania przesyłek do kontroli celno-skarbowej, a także ustalania podmiotów, które systematycznie dokonują przywozu towarów w przesyłkach o niskich wartościach.

W okresie objętym kontrolą, szczegółowej weryfikacji funkcjonariusze LUCS poddali tylko 0,003% przedstawionych przesyłek pocztowych nierejestrowanych (z szacunkowo obliczonych [...]⁵⁵ przesyłek) oraz większość przesyłek rejestrowanych, tj. 64% rejestrowanych (z łącznie [...]⁵⁶ przesyłek rejestrowanych o niskich wartościach). Z uwagi na przyczyny zewnętrzne⁵⁷ i kalkulację ekonomiczną⁵⁸, nie podejmowano działań w celu zwiększenia skuteczności

⁵⁵ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Poczty Polskiej S.A. (przedsiębiorcy).

⁵⁶ Ibidem.

⁵⁷ Np. niesporządzenie przez WER wykazów nadawców i odbiorców przesyłek o niskich wartościach.

⁵⁸ Koszt obsługi przesyłki w porównaniu do ustalonych należności.

i efektywności poboru należności celno-podatkowych od przesyłek o niskich wartościach, w szczególności od przesyłek stanowiących realizację zamówienia wysyłkowego.

OBSZAR

2. Nadzór nad obrotem przesyłkami pocztowymi o niskiej wartości przywożonymi na obszar celny Unii przez Poczta Polska S.A.

Opis stanu faktycznego

2.1 W okresie od grudnia 2018 r. do czerwca 2019 r. w OCP przedstawione były przesyłki pocztowe dostarczone do WER Lublin:

[...] ⁵⁹

Przesyłki te zostały objęte procedurą dopuszczenia do obrotu, w trybie określonym w § 5 ust. 4, § 6 ust. 1 i § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym.

W okresie od grudnia 2018 r. do czerwca 2019 r. Naczelnik LUCS przekazał 1 523 przesyłki do innego urzędu celno-skarbowego w celu objęcia ich procedurą dopuszczenia do obrotu, a w 17 przypadkach przekazał błędnie skierowane do OCP w Lublinie przesyłki rejestrowane.

Kierownik OCP podał, że podstawą przekazania 1 523 przesyłek był § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym, rozumiany szeroko, również w odniesieniu do przesyłek o niskich wartościach odprawianych na dokumencie DPDZC. Dodał, że postępowanie takie przyspiesza proces doręczenia odbiorcom wezwań w sprawie dostarczenia dokumentów koniecznych do odprawy celnej, postępowanie celne jest prowadzone przez organ celny położony najbliżej miejsca zamieszkania odbiorcy i ułatwia kontakt z inspekcjami w przypadku importu towarów podlegających ograniczeniom pozataryfowym. Również system AIS Import podczas sporządzania DPDZC po wpisaniu adresu odbiorcy przesyłki automatycznie wskazuje oddział celny pocztowy właściwy ze względu na przydzieloną mu strefę kodową. Podał także, że z takim trybem postępowania (stosowanym w całym kraju) funkcjonariusze OCP w Lublinie zapoznali się na szkoleniach odbywających się w innych oddziałach celnych pocztowych.

(akta kontroli str. 1271-1274, 1296-1401, 1418-1419, 1548-1558)

2.2. W okresie od grudnia 2018 r. do czerwca 2019 r. Naczelnik LUCS przeprowadził 40 kontroli zamknięć na kontenerach z przesyłkami pocztowymi dostarczonymi z terminala kolejowego w Małaszewiczach do WER Lublin, w wyniku których nie stwierdzono naruszenia plomb wskazanych na dokumentach przewozowych. Nie stwierdzono również, aby w kontenerze znajdowały się towary inne niż przesyłki pocztowe.

(akta kontroli str. 1271 – 1274, 1451-1454)

2.3. W OCP każdorazowo dokonywano sprawdzenia liczby przywiezionych przesyłek rejestrowanych z liczbą wskazaną w wykazie, na którym funkcjonariusz celno – skarbowy przy pozycji danej przesyłki umieszczał informację o skierowaniu jej do magazynu celno-pocztowego lub dopuszczeniu do obrotu. W zakresie przesyłek nierejestrowanych, [...] ⁶⁰.

Liczba przedłożonych przesyłek rejestrowanych i worków z przesyłkami nierejestrowanymi, ilość przeprowadzonych rewizji, skanowań urządzeniem RTG,

⁵⁹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Poczty Polskiej S.A. (przedsiębiorcy).

⁶⁰ Ibidem.

liczba przesyłek skierowanych do magazynu celno-pocztowego oraz przesyłek skierowanych do innych oddziałów celnych pocztowych odnotowywana była w Elektronicznej Książce Służby Systemu Przetwarzania Danych. W Elektronicznej Książce Służby nie odnotowywano natomiast informacji pozwalających na zidentyfikowanie i powiązanie przedstawionych przez Poczta Polska S.A. worków z danymi zawartymi w poszczególnych wykazach worków przekazanych z WER Warszawa i wykazach odsyłek lotniczych.

Kierownik OCP wyjaśnił, że próba zestawienia liczby worków z przesyłkami nierejestrowanymi z liczbą worków wynikającą z wykazów okazała się niewykonalna z uwagi na to, że: ich dostawa do WER Lublin odbywała się w godzinach nocnych i nie było możliwości skontrolowania ich ilości; wykazy worków z Chin przekazanych do Lublina obarczone były błędami co do ilości; przesyłki z worków widniejących na wykazie przedstawiane były na przestrzeni kilku dni lub na przełomie miesięcy. Dodał, że w WER Lublin prowadzone są prace nad nową aplikacją umożliwiającą zatwierdzenie i zliczenie przedstawionych do kontroli celnej worków z ich liczbą wprowadzoną do WER Lublin.

(akta kontroli str.1271-1402, 1452-1454)

2.4. W badanym okresie do LUCS wpłynęło osiem⁶¹ wniosków o uregulowanie statusu celnego towarów nadesłanych w przesyłce pocztowej spoza obszaru celnego Unii i doręczonych adresatowi bez dokumentacji potwierdzającej unijny status towarów. Rozpatrywanie trzech wniosków zakończone zostało wydaniem decyzji stwierdzających powstanie długu celnego, zaklasyfikowanie do kodu TERIC, ustalenie wartości celnej towaru i zwolnienie z należności celnych oraz określających kwotę podatku od towarów i usług od zakupionych towarów. Według stanu na dzień 14 sierpnia 2019 r. pięć wniosków było w trakcie rozpatrywania.

(akta kontroli str. 826-1268)

2.5. Zgodnie z § 5 Porozumienia z 10 stycznia 2018 r. w sprawie współpracy organów Krajowej Administracji Skarbowej zawartego pomiędzy Szefem Krajowej Administracji Skarbowej a Poczta Polska S.A.⁶² Dyrektor POL RD w Lublinie i Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Lublinie 1 października 2018 r. zawarli porozumienie⁶³, w którym Poczta Polska oddała administracji celnej do wyłącznego używania powierzchnię 182,35 m² (na mocy aneksu powierzchnię zwiększono do 191,9m²), na którą składało się 13 pomieszczeń o powierzchni od 2,85m² do 31,98 m². Określona została także powierzchnia do wspólnego użytku przez pracowników Poczty Polskiej S.A. i administracji celno-skarbowej (1 146,46 m²), na którą składały się 24 pomieszczenia o powierzchni od 4,77 m² do 378,17 m². W porozumieniu z 1 października 2018 r. określone zostały zasady partycypacji w kosztach dostawy mediów i wykonywania usług (energii elektrycznej, gazu służącego do ogrzewania, wody, kanalizacji, środków łączności telefonicznej, wywozu nieczystości, sprzątania) oraz zasady współpracy w zakresie bhp i postępowania w przypadku awarii i innych zagrożeń. Natomiast w załączniku nr 2 do porozumienia z 1 października 2018 r. określone zostały sposób i tryb udostępniania dokumentów towarzyszących towarom przedstawionym do kontroli

⁶¹ Łącznie wnioski obejmowały 39 przesyłek, z czego jedna została doręczona przez operatora pocztowego innego niż wyznaczony, 25 zostało doręczone przez Poczta Polska S.A., w pozostałych 13 przypadkach, opierając się na stronie internetowej Poczty Polskiej: <https://emonitoring.poczta-polska.pl/> ustalono, że takowe w tej bazie nie figurują (sprawy w toku, dane wg stanu na dzień 14 sierpnia 2019 r.). Towar znajdujący się w przesyłkach pochodził z Chin (38 przypadków) i Australii (jeden). Przesyłki zostały nadane w Wielkiej Brytanii w jednym przypadku, w krajach spoza Unii Europejskiej – w pięciu sytuacjach oraz w Polsce – w 18 (odprawa przywózowa odbyła się prawdopodobnie w Belgii), w 15 przypadkach (przesyłki doręczone adresatowi w dniach 10, 15 i 20 listopada 2019 r.) nie ustalono kraju nadania przesyłki (sprawy w toku, dane wg stanu na dzień 14 sierpnia 2019 r.). Z 5 przesyłek pochodzących z krajów spoza Unii Europejskiej doręczonych przez Poczta Polska S.A. cztery przedłożono do kontroli celno – skarbowej w Węźle Ekspedycyjno – Rozdzielczym w Warszawie, jedna przesyłka (nierejestrowana) nie pozwoliła na jednoznaczne ustalenie Węzła Ekspedycyjno – Rozdzielczego.

⁶² Dalej: Porozumienie o współpracy KAS z PP S.A.

⁶³ Aneksowane 26 marca 2019 r.

celnej oraz tryb przedstawiania organowi celnemu tych towarów, w tym min.: przedstawianie przesyłek zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym; kierowania przez Poczta Polską, na wniosek funkcjonariusza celnego, wezwań do odbiorców przesyłek w przypadku braku lub niekompletnych deklaracji CN 22 lub CN 23 oraz zawiadomień o konieczności dokonania zgłoszenia celnego na dokumencie SAD i sposobach zapłaty należności przywozowych i podatkowych; przechowywania przesyłek pocztowych bez deklaracji CN 22 lub CN 23 lub ich niekompletności, przesyłek zawierających towary podlegające należnościom celnym lub podatkowym oraz przesyłek, których odbiorcy, na wniosek funkcjonariusza celnego otrzymali zawiadomienie o konieczności dokonania zgłoszenia celnego na dokumencie SAD w magazynie pocztowym; prowadzenia przez Poczta Polską księgi magazynowej i przesłanek wydania przesyłki z magazynu celem doręczenia adresatowi; czynności okazania, przedstawiania i rewizji na stanowiskach odprawy celnej przesyłek przez pracowników Poczty Polskiej stosujących się do wskazówek funkcjonariusza celnego.

(akta kontroli str. 553-585)

2.6. W trakcie kontroli, oględzinom poddano sposób przedstawiania przez Poczta Polską S.A. w OCP przesyłek o niskich wartościach. Wszystkie przesyłki pocztowe o niskich wartościach, które dostarczone zostały do WER Lublin były przekazywane na stanowisko odpraw celnych. Przedstawienie przesyłek odbyło się w dwóch pomieszczeniach rewizyjnych. W jednym przedstawiane były przesyłki rejestrowane, które pracownik Poczty Polskiej pogrupował, zgodnie z załączonymi do nich wykazami (kartami odsyłkowymi). Wykazy (karty odsyłkowe) zawierały m.in. informację o placówce nadania lub pochodzenia, nr nadania przesyłki, miejscowość (placówkę przeznaczenia), nie zawierały informacji dotyczącej nadawcy, odbiorcy i wartości. Przesyłki te przedstawiane były dwóm funkcjonariuszom celno – skarbowym, dokonującym wspólnie ich kontroli. Spośród przedłożonych 86 przesyłek, 76 skierowanych zostało do magazynu celno-skarbowego, a 10 zostało dopuszczonych do obrotu. Wśród 10 przesyłek, które zostały przez funkcjonariuszy celno-skarbowych dopuszczone do obrotu bez należności celno-skarbowych:

- dwie zostały zadeklarowane jako prezenty, przy czym nadawcą jednej nie była osoba fizyczna lecz przedsiębiorca⁶⁴ - zgodnie z opisem zawierała ona książkę o wartości 15,11 USD, w drugiej nie można było stwierdzić czy pochodzi od osoby fizycznej, czy od przedsiębiorcy - zawierała ona przedmiot o nazwie „craft toy” o zadeklarowanej wartości „5” (nie wskazano waluty);
- jedna została nadana przez chińskiego świadczeniodawcę usług e-commerce⁶⁵, a opis towaru umieszczony na deklaracji celnej dołączonej do przesyłki (przedmiot o nazwie „flycatcher” o wartości 2,65 USD) wskazywał kategorię „Inna”⁶⁶;
- jedna została nadana przez przedsiębiorcę, z dokumentów załączonych do przesyłki wynikało, że jest ona wynikiem zamówienia wysyłkowego⁶⁷ (na etykiecie zamieszczono nr zamówienia, w opisie towaru wskazano przedmiot o nazwie „Auto Led Lamp”, o zadeklarowanej wartości 2,11 USD).

Kierownik zmiany OCP w Lublinie wyjaśnił, że z uwagi na niskie wartości zadeklarowanych przedmiotów naliczone należności podatkowe oraz doliczone

⁶⁴ Zgodnie z art. 25 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1186/2009 z dnia 16 listopada 2009 r. ustanawiającego wspólnotowy system zwolnień celnych, tzw. „prezenty” to towary zwolnione z należności celnych przywozowych, zawarte w przesyłkach wysyłanych z państwa trzeciego przez osobę fizyczną do innej osoby fizycznej (...).

⁶⁵ Zgodnie z art. 51 ust. 3 ustawy o podatku od towarów i usług, nie podlega zwolnieniu od VAT import towarów umieszczonych w przesyłkach wysyłanych z terytorium państwa trzeciego bezpośrednio do odbiorcy przebywającego na terytorium kraju, będący realizacją zamówienia wysyłkowego.

⁶⁶ Na etykietach umieszczanych przez nadawcę na przesyłkach, na ogół możliwe było zadeklarowanie zawartości przesyłki w czterech kategoriach: prezent, dokumenty, próbka handlowa, inna.

⁶⁷ Patrz przypis 49.

należności pocztowe przewyższyłyby wartość towarów, co prowadziłoby do tego, że odbiorca nie podjąłby tej przesyłki. Dodał, że takie sytuacje zdarzają się coraz częściej.

W drugim pomieszczeniu Poczta Polska S.A. przedstawiała przesyłki nierejestrowane, [...] ⁶⁸. Po otwarciu worka przesyłki wysypywane były na stoły, przy których jeden lub dwóch funkcjonariuszy celno-skarbowych w sposób manualny, tj. dłońmi, sprawdzali zawartość znajdującą się w zamkniętej przesyłce, zapoznając się jednocześnie z etykietą umieszczoną na tych przesyłkach. W trakcie oględzin jedna przesyłka została poddana sprawdzeniu skanerem RTG, a wszystkie przedstawione przesyłki zostały dopuszczone do obrotu.

Kierownik OCP oświadczył, że funkcjonariusze celno – skarbowi, przy przesyłkach o wartości do 22 euro nie weryfikują ewentualnego pochodzenia towarów ze sprzedaży wysyłkowej z uwagi na bardzo dużą liczbę tych przesyłek i ich niską wartość oraz z uwagi na ekonomikę postępowania. Weryfikowanie wartości i pochodzenia ze sprzedaży wysyłkowej i ewentualne zatrzymywanie przesyłek do odprawy celnej oraz kierowanie ich do magazynu pocztowo-celnego w celu dopełnienia formalności niezbędnych do wystawienia dokumentu potwierdzającego dokonanie zgłoszenia celnego jest bardzo pracochłonne, a naliczone należności przywozowe lub podatkowe byłyby bardzo niskie. W wyjaśnieniach dodał, że art. 51 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2005 r. o podatku od towarów i usług, posługuje się zwrotem „zamówienie wysyłkowe”, które nie zostało w ustawie zdefiniowane. Proces legislacyjny nad ustawą przypadający na lata 2003/2004 poddaje w wątpliwość, czy ustawodawca przez zwrot zamówienia wysyłkowego obejmował również zjawisko sprzedaży internetowej, bowiem z tym okresem była ona marginalna. Podobnie przepisy rozporządzenia w sprawie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym nie są dostosowane do masowej skali handlu wysyłkowego przez Internet. Czas sporządzenia DPDZC dla każdej przesyłki - wynoszący ok. 30 min. - oraz konieczność dokonania szeregu czynności technicznych nie pozwala na przeprowadzenie odprawy celnej z naliczeniem należności celno-podatkowej dla wszystkich przesyłek pochodzących ze sprzedaży wysyłkowej. W OCP w Lublinie, podobnie jak w innych oddziałach celnych pocztowych, organizacja pracy ukierunkowana jest na prawidłowe obsłużenie DPDZC dla przesyłek o wartości powyżej 22 euro oraz na zapewnienie jak najdokładniejszej kontroli wszystkich przedstawianych przesyłek w zakresie ograniczeń pozataryfowych z krajami trzecimi. Przesyłki do wartości 22 euro, o ile nie są przedmiotem ograniczeń pozataryfowych, są zwalniane z należności, bez względu na to czy pochodzą ze sprzedaży wysyłkowej, czy nie.

Kierownik OCP podał, że w przypadku przesyłek nierejestrowanych, z uwagi na ich dużą ilość i brak specyfikacji odbiorców, nie jest możliwe ustalenie, czy do dwóch różnych rewidentów pracujących przy różnych stołach nie trafiły przesyłki adresowane do jednego odbiorcy. W przypadku przesyłek rejestrowanych, przesyłki jednego dnia kontrolowane są przez jeden zespół składający się z dwóch rewidentów.

W toku kontroli zidentyfikowano przypadek, w którym krajowy odbiorca przesyłki dokonał zakupu towaru w Chinach. Przesyłka została zrealizowana w ten sposób, że nadawca podzielił zakupiony towar na siedem przesyłek. Jedna z nich została przekazana z WER Warszawa do WER Lublin i przedstawiona OCP oraz poddana kontroli celno-skarbowej. W wyniku kontroli OCP przyjął zgłoszenie celne

⁶⁸ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Poczty Polskiej S.A. (przedsiębiorcy).

od odbiorcy i pobrał należności podatkowe od tej jednej przesyłki. Pozostałe sześć przesyłek o nr nadawczych [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE] zostało przedstawionych przez WER Warszawa w Oddziale Celnym Poczтовым Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego w Warszawie i zostały dopuszczone do obrotu w oparciu o § 5 ust. 4 rozporządzenia w sprawie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym, tj. uznano, że w stosunku do towaru w ww. przesyłkach nie istnieje obowiązek uiszczenia należności celnych przywozowych i podatkowych.

(akta kontroli str. 1271-1274, 1420-1426, 1495-1510, 1512-1541, 1543-1544)

2.7. OCP miał zapewnione niezbędne warunki organizacyjno-techniczne określone w Porozumieniu z 10 października 2018 r., w tym pomieszczenia rewizyjne, biurowe, magazynowe, szatnie wraz z niezbędnym wyposażeniem meblowym. Powierzchnie magazynowe były wystarczające dla aktualnych potrzeb.

(akta kontroli str. 553-585, 1420-1424)

2.8. Funkcjonariusze celno-skarbowi w OCP dysponowali spektrometrem przenośnym, dwoma urządzeniami RTG⁶⁹, dwoma aparatami fotograficznymi, wagą analityczną, zestawem narkotestów NARK II oraz samochodem osobowym Skoda Octavia. Wyposażenie to odpowiadało wymogom niezbędnego wyposażenia określonym w Standardach wyposażenia jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej w sprzęt i pojazdy do kontroli celno-skarbowej i poprzedzających je Standardach wyposażenia jednostek organizacyjnych Służby Celnej w sprzęt do kontroli. OCP nie został wyposażony w sygnalizator promieniowania jonizującego i tester UV do banknotów, druków i dokumentów. Kierownik OCP wyjaśnił, że nie podejmowano starań o pozyskanie testera do banknotów, bowiem w OCP w Lublinie nie są prowadzone operacje gotówkowe. Natomiast od 31 lipca 2019 r. OCP dysponował monitorem skażeń radioaktywnych. Kierownik OCP w lipcu 2019 r. zgłaszał potrzebę wymiany wyeksploatowanego samochodu oraz wymiany urządzenia RTG⁷⁰.

(akta kontroli str. 488-494, 508-513, 1457-1464)

2.9. Ustalenia kontroli NIK wskazują na to, że pracownicy Poczty Polskiej, przedstawiając w OCP przesyłki, nie dokonywali ich podziału umożliwiającego dokonywanie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym, w tym nie zapewnili odrębnego przedstawiania przesyłek, w stosunku do których istnieje obowiązek uiszczenia należności przywozowych, od pozostałych przesyłek pocztowych sprowadzanych spoza Unii, tj. zwolnionych z należności przywozowych zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 porozumienia o współpracy KAS z PP S.A.

Kierownik OCP wyjaśnił, że wykazy dotyczące nierejestrowanych zwykłych przesyłek listowych, tj. *Wykaz worków z Chin przekazanych do Lublina* oraz *Wykaz zdawczy Odsyłki lotnicze CN 38* traktowane są jako wykazy przesyłek potencjalnie zwolnionych z należności, a wykazy przesyłek rejestrowanych (karty odsyłkowe) traktowane są jako wykazy przesyłek potencjalnie podlegających formalnościom celnym. Taki tryb przedstawiania jest zadowalający dla potrzeb kontroli prowadzonej w OCP i jego ewentualna zmiana nie ma praktycznego uzasadnienia. W przypadku przesyłek zwykłych nierejestrowanych prawie 100% jest dopuszczanych do obrotu (są zwolnione z należności). Przesyłki rejestrowane przedstawiane są w grupach wraz z kartami odsyłkowymi, co ułatwia weryfikację zgodności przedstawionych przesyłek z treścią kart.

(akta kontroli str. 1271-1274, 1296-1402, 1420-1424, 1451-1453)

⁶⁹ Jeden z nich został przekazany do użytkowania przez Poczte Polską S.A.

⁷⁰ Dotyczy urządzenia RTG oddanego do użytkowania przez Poczte Polską.

2.10. Pomoc pracowników Poczty Polskiej S.A. przy typowaniu do kontroli celno-skarbowej i rewizji przesyłek pocztowych o niskich wartościach sprowadzała się do przedstawiania dokumentów (wykazów, deklaracji i innych dokumentów załączonych do przesyłki), otwarcia przesyłki wytypowanej do rewizji, jej rozpakowania, okazania zawartości oraz ponownego spakowania i zabezpieczenia po zakończonej rewizji. Pracownicy Poczty Polskiej S.A. przekazywali do OCP wykazy paczek skierowanych do magazynu celno-skarbowego.

(akta kontroli str.1271-1274, 1420-1426)

2.11. W grudniu 2018 r. OCP wystawił 313 DPDZC – oszacowana⁷¹ liczba przedstawionych w tym okresie przez Poczta Polska S.A. przesyłek wyniosła ok. 454 tys. Do odbiorców przesyłek zostało skierowanych⁷² 535 zawiadomień o konieczności dostarczenia dokumentów niezbędnych do objęcia towarów procedurą dopuszczenia do obrotu.

W I półroczu 2019 r. liczba wystawionych DPDZC wyniosła 3 834, przy szacunkowej⁷³ liczbie ok. 4,9 mln – 5,7 mln przedstawionych przesyłek. Do odbiorców skierowano 4 327 zawiadomień o konieczności dostarczenia dokumentów niezbędnych do objęcia towarów procedurą dopuszczenia do obrotu.

(akta kontroli str. 773)

2.12. System informatyczny AIS/Import wykorzystywany do wypełniania oraz obsługi DPDZC w sposób automatyczny nie blokował możliwości uwzględnienia wniosku o zwolnienie z należności przywozowych w sytuacji wprowadzenia danych niespełniających kryteriów dla tego zwolnienia. W trakcie kontroli przeprowadzono oględziny polegające na zbadaniu w środowisku testowym AIS/Import, automatycznej możliwości blokowania zwolnienia z należności celnych w sytuacji, gdy wartość przesyłki pocztowej jest wyższa niż 150 euro. W ich wyniku ustalono, że w przypadku gdy w systemie AIS/Import użytkownik zaznaczy, iż przesyłka ma wartość do 150 euro, a wprowadzona wartość towaru przekracza tę kwotę, w DPDZC, w pozycji „należności przywozowe” w „metodzie płatności” figurowało oznaczenie „Z” – wskazujące, że kwota należności przywozowych jest kwotą nienależną.

(akta kontroli str. 1403-1404, 1465-1493)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Naczelnik LUCS, w okresie od grudnia 2018 r. do 30 czerwca 2019 r., nie podjął współpracy z Poczta Polska S.A. (WER Lublin) w zakresie dostosowania treści zawiadomienia wysyłanego do odbiorców przesyłek o niskich wartościach do przepisów obowiązującego od 20 sierpnia 2016 r. rozporządzenia w sprawie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym.

W przypadku nadejścia spoza obszaru celnego UE przesyłki pocztowej przeznaczonej dla przedsiębiorcy, pracownicy Poczty Polskiej S.A. sporządzali i wysyłali do adresata przesyłki zawiadomienie m.in. o konieczności dostarczenia do OCP dokumentów niezbędnych do dokonania odprawy celnej towaru. W zawiadomieniu tym (sekcja: „Informacje dla przedsiębiorców i instytucji”), WER Lublin informował, że zgłoszenia celnego towarów w przywozie należy dokonać na

⁷¹ Dane obejmują zarówno przesyłki pocztowe rejestrowane jak i przesyłki pocztowe zwykłe (listy) nierejestrowane, które są ewidencjonowane przez Poczta Polska w kilogramach. Liczba przesyłek nierejestrowanych jest wyrażona szacunkowo i uzależniona jest od średniej liczby przesyłek w worku.

⁷² Przez Poczta Polska.

⁷³ Patrz przypis 54.

formularzu JDA SAD. Tymczasem, zgodnie z § 6 ust.1 rozporządzenia w sprawie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym, w przypadku gdy przesyłki pocztowe, objęte zwolnieniem z należności celnych przywózowych na podstawie art. 23-27 rozporządzenia Rady (WE) nr 1186/2009 zawierają towary, w stosunku do których istnieje obowiązek uiszczenia należności celnych przywózowych lub podatkowych, organ celny wystawia "Dokument potwierdzający dokonanie zgłoszenia celnego - obrót pocztowy (przywóz)". Od 20 sierpnia 2016 r. tryb ten miał zastosowanie również dla odbiorców będących przedsiębiorcami⁷⁴.

Brak aktualizacji treści zawiadomienia powodował, że przedsiębiorcy nadal zgłaszali do odprawy towary znajdujące się w przesyłkach pocztowych o niewielkiej wartości, na dokumencie JDA SAD, pomimo że nie mieli już takiego obowiązku. W konsekwencji, funkcjonariusze OCP nie wystawiali im dokumentów DPDZC.

(akta kontroli str. 1432-1444, 1564-1565)

Kierownik OCP wyjaśnił, że zgłoszenia celne złożone w formie SAD lub z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego były przyjmowane i obsługiwane, gdyż spełniały wymogi formalnie określone w przepisach prawa celnego i nie znaleziono podstawy prawnej do odmowy ich przyjęcia. Ponadto wyjaśnił, że treść zawiadomień była wypracowana wspólnie z WER Lublin i polegała głównie na udostępnianiu danych kontaktowych oraz informacji dotyczących sposobu przekazywania dokumentów niezbędnych do odprawy celnej. Dodał, że przyjęto wzory zawiadomień funkcjonujące wcześniej w innych oddziałach obrotu zagranicznego i w oddziałach celnych pocztowych. Wyjaśnił, że zawiadomienie jest dokumentem wysyłanym przez upoważnionych pracowników Poczty Polskiej S.A., a jego treść jest określona w regulaminach Poczty Polskiej.

(akta kontroli str. 1451-1454, 1567)

NIK podkreśla, że zgodnie z treścią § 9 ust. 2 Porozumienia o współpracy KAS z PP S.A., wniosek o wystosowanie przez Poczta Polską zawiadomienia o konieczności dokonania zgłoszenia celnego, m.in. na dokumencie SAD, składany jest przez organy celne. Zatem, obowiązujące w regulaminach Poczty Polskiej wzory zawiadomień nie mogą determinować treści zawiadomień kierowanych do odbiorców przesyłek, tym bardziej jeśli treść ta nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach. Ponadto, zgodnie z § 4 ust. 1 ww. Porozumienia, do obowiązków organów celnych należy informowanie Poczty Polskiej o aktualnych przepisach prawa w zakresie objętym tym dokumentem.

OCENA CZĄSTKOWA

W LUCS zostały zapewnione warunki organizacyjne i techniczne umożliwiające przedstawianie przesyłek o niskich wartościach do kontroli celno-skarbowej. Nie podjęto jednak działań mających na celu dostosowanie treści zawiadomień o konieczności dokonania zgłoszenia celnego na dokumencie SAD, do przepisów rozporządzenia w sprawie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym.

Z ustaleń kontroli wynika ponadto, że nie weryfikowano czy przesyłki nierejestrowane są realizowane w wyniku zamówienia wysyłkowego, przyjmując założenie, że są one potencjalnie zwolnione z należności celnych przywózowych i podatkowych. W zakresie przesyłek rejestrowanych zdarzały się przypadki dopuszczenia do obrotu przesyłek zawierających towary podlegające należnościom celnym i podatkowym. Z kolei, brak przyjętych rozwiązań w zakresie weryfikowania

⁷⁴ Do 19 sierpnia 2016 r. obowiązek dokonania zgłoszenia celnego na JDA SAD, w przypadku gdy przesyłki pocztowe adresowane do przedsiębiorców zawierały towary, w stosunku do których istnieje obowiązek uiszczenia należności przywózowych lub podatkowych, wynikał z § 9 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przedstawiania towarów i dokonywania zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym (Dz. U. z 2014 r. poz. 1473).

ilości worków z przesyłkami nierejestrowanymi przez Poczta Polska S.A., zdaniem NIK, nie sprzyjał pełnemu nadzorowi nad obrotem tymi przesyłkami.

OBSZAR

3. Nadzór nad obrotem przesyłkami o niskich wartościach przywożonymi na obszar celny Unii przez operatorów pocztowych innych niż operator wyznaczony

Opis stanu faktycznego

W LUCS w latach 2017-2019 (I półrocze) nie wystąpiły przypadki zgłoszeń celnych o objęcie procedurą dopuszczenia do obrotu przesyłek przywożonych przez operatorów innych niż operator wyznaczony, tj. innych niż Poczta Polska S.A

(akta kontroli str. 664, 669, 671-682, 704, 729, 748, 761, 765, 795, 808-817)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek

Podjęcie działań w celu dostosowania treści kierowanego do odbiorcy przesyłki pocztowej z zagranicy zawiadomienia pocztowego o jej nadejściu, w części zawierającej informacje dla przedsiębiorców, do aktualnie obowiązujących przepisów rozporządzenia w sprawie zgłoszeń celnych w obrocie pocztowym.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 18 listopada 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Aleksandra Koszarek
Inspektor k.p.

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
p.o. Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis

